



ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 26 października 2022 r.

Pozycja 62

POSTANOWIENIE z dnia 19 października 2022 r. Sygn. akt SK 59/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Bogdan Święczkowski – przewodniczący
Mariusz Muszyński
Stanisław Piotrowicz
Piotr Pszczółkowski
Jakub Stelina – sprawozdawca,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 19 października 2022 r., skargi konstytucyjnej A.K. o zbadanie zgodności:

art. 1 ust. 1 w związku z art. 1 ust. 6 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. poz. 1551) w zakresie, w jakim umorzenie składek na ubezpieczenie zdrowotne nie obejmuje osób, które prowadziły pozarolniczą działalność gospodarczą, ale z uwagi na ustalenie prawa do renty podlegały tylko i wyłącznie obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu, nie podlegając na zasadzie wyjątku obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, z art. 2 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 oraz w związku z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

umorzyć postępowanie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

I

1. W skardze konstytucyjnej z 21 czerwca 2018 r. A.K. (dalej: skarżąca) wniosła o zbadanie zgodności art. 1 ust. 1 w związku z art. 1 ust. 6 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. poz. 1551; dalej: ustawa abolicyjna) w zakresie, w jakim umorzenie składek na ubezpieczenie zdrowotne nie obejmuje osób, które prowadziły pozarolniczą działalność gospodarczą, ale z uwagi na ustalenie prawa do renty podlegały tylko i wyłącznie obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu, nie podlegając na zasadzie wyjątku

obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, z art. 2 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 oraz w związku z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji.

1.1. Skarga konstytucyjna została wniesiona na tle niżej opisanego stanu faktycznego.

Ojciec skarżącej, jako rencista, rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej, wykonując zawód radcy prawnego. Następnie, będąc emerytem, kontynuował prowadzenie tej działalności. Z tej racji był zwolniony z obowiązku uiszczania składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i wypadkowe), a jedynie winien był opłacać składki na ubezpieczenie zdrowotne. Ojciec skarżącej zmarł w 2013 r., pozostawiając zobowiązania wobec zakładu ubezpieczeń społecznych (dalej: ZUS) z tytułu niewiszczonych składek na ubezpieczenie zdrowotne. Spadek po zmarłym nabyła jego córka – skarżąca.

W 2015 r. ZUS określił wysokość zobowiązań zmarłego ojca skarżącej, która w tym samym roku złożyła do organu rentowego wnioski o umorzenie nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne na podstawie ustawy abolicyjnej.

W 2016 r. organ rentowy odmówił umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne wraz z odsetkami. Od tej decyzji skarżąca złożyła odwołanie, zarzucając naruszenie art. 1 ust. 6 ustawy abolicyjnej poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji przyjęcie, że w jej sprawie nie zachodzą podstawy do umorzenia zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Wyrokiem z 2017 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił odwołanie skarżącej. Sąd wskazał, że z przepisów ustawy abolicyjnej jednoznacznie wynika, że obejmuje ona tylko osoby, które w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r. podlegały obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej. Sąd podniósł również, odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, że „taki sposób interpretacji omawianego przepisu (art. 1 ust. 1 ustawy abolicyjnej) wynika jednoznacznie z jego brzmienia, wobec czego nie może on być rozumiany inaczej, również przy uwzględnieniu innych niż językowa (gramatyczna) metod wykładni, co oznacza, że osoba, która we wskazanym okresie nie podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, nie jest objęta zakresem podmiotowym ustawy” (s. 8 uzasadnienia wyroku). Sąd ustalił zatem, że skoro ojciec skarżącej nie podlegał obowiązkowo tym ubezpieczeniom (emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu), a jedynie podlegał ubezpieczeniu zdrowotnemu, to skarżąca nie mogła skorzystać z umorzenia nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne, ponieważ ustawa abolicyjna nie miała w ogóle zastosowania na gruncie rozpatrywanej sprawy.

Wyrokiem z 2018 r. Sąd Apelacyjny w W. oddalił apelację skarżącej.

1.2. W skardze konstytucyjnej skarżąca zakwestionowała zgodność art. 1 ust. 1 w związku z art. 1 ust. 6 ustawy abolicyjnej z art. 2 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 oraz w związku z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji w zakresie, w jakim umorzenie składek na ubezpieczenie zdrowotne nie obejmuje osób, które prowadziły pozarolniczą działalność gospodarczą, ale z uwagi na ustalenie prawa do renty podlegały tylko i wyłącznie obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu, nie podlegając na zasadzie wyjątku obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

W ocenie skarżącej, „ustawodawca w treści ustawy abolicyjnej doprowadził do niezasadzonego pominięcia kręgu podmiotów zobowiązanych jedynie do uiszczania składek na ubezpieczenie zdrowotne, czym naruszył konstytucyjną zasadę równości wobec prawa, która wystąpiła na tle ochrony prawa własności i innych praw majątkowych z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji” (s. 6 skargi konstytucyjnej). Zdaniem skarżącej, ustawodawca zdecydował się na umorzenie składek wobec szerokiego kręgu podmiotów, jednak pominął grupę, która nie wy-

różniała się żadną cechą uzasadniającą takie pominięcie. „Cechą relewantną pomiędzy kręgiem podmiotów wskazanym w art. 1 ustawy abolicyjnej jest generalny obowiązek ubezpieczenia, a w tym obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne. W tym ostatnim, najistotniejszym i w zasadzie wystarczającym zakresie emeryci i renciści nie różnią się niczym od kręgu podmiotów objętego ustawą abolicyjną” (s. 5 skargi konstytucyjnej). W konsekwencji brak możliwości umorzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne, to jest „pominięcie podmiotowo-przedmiotowe” ustawodawcy, spowodowało uszczuplenie majątku ubezpieczonych, których zobowiązania nie zostały umorzone. Tym samym kwestionowana regulacja naruszała prawo własności i inne prawa majątkowe objęte szczególną ochroną Konstytucji.

2. Rzecznik Praw Obywatelskich w piśmie z 1 października 2019 r. nie zgłosił udziału w postępowaniu.

3. Marszałek Sejmu w piśmie z 20 grudnia 2019 r. przedłożył stanowisko w imieniu Sejmu, wnosząc o stwierdzenie, że art. 1 ust. 1 i 6 ustawy abolicyjnej w zakresie, w jakim odnosi się wyłącznie do osoby podlegającej obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, jest zgodny z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji. W pozostałym zakresie wniósł o umorzenie postępowania ze względu na niedopuszczalność wydania orzeczenia.

W ocenie Sejmu, na gruncie przepisów Konstytucji wprowadzić nie da się wyprowadzić podmiotowego prawa do umorzenia należności publicznych, ale ustawodawca może wprowadzać rozwiązania prawne, które służą osiągnięciu ważnych celów społecznych, czego przykładem była zaskarżona ustawa abolicyjna.

Marszałek Sejmu podkreślił, że umorzenie składek ma wartość majątkową, zaś żądanie abolicji realizuje interes majątkowy skarżącej, który polega na zwolnieniu jej z długu publicznego. Prawo do abolicji zatem jako „inne prawo majątkowe” podlega ochronie prawnej w świetle art. 64 ust. 1 Konstytucji. Natomiast ustawodawca może tworzyć, znosić, modyfikować czy ograniczać treść poszczególnych praw majątkowych, ale z poszanowaniem konstytucyjnych standardów, w tym zgodnie z zasadą równości. Zdaniem Sejmu, pomiędzy emerytami-przedsiębiorcami, którzy korzystają z szeregu zwolnień, ulg czy odliczeń, a przedsiębiorcami niekorzystającymi z tego rodzaju uprawnień nie zachodzi podobieństwo, a zatem nie ma cechy relewantnej pozwalającej na uznanie ich za podmioty podobne w rozumieniu konstytucyjnej zasady równości. Tym samym brak jest podstaw do przyjęcia, że ich sytuacja prawna winna być jednakowo ukształtowana.

4. Prokurator Generalny w piśmie z 27 lutego 2020 r. przedstawił stanowisko, zgodnie z którym postępowanie powinno podlegać umorzeniu wobec niedopuszczalności wydania orzeczenia. Skarga konstytucyjna nie odpowiada bowiem wymogom formalnym warunkującym jej merytoryczne rozpoznanie przez Trybunał.

W ocenie Prokuratora Generalnego, skarżąca uznała zaskarżoną regulację za niepełną. Jednocześnie kwestionowany brak unormowania umożliwiającego umorzenie należności z tytułu nieopłacanych składek na ubezpieczenie zdrowotne osoby, która w okresie objętym ustawą abolicyjną nie podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności, nie spełnił, w jego opinii, wypracowanych w orzecznictwie trybunalskim kryteriów pominięcia prawodawczego. Zdaniem Prokuratora Generalnego, brak jest jakościowej tożsamości lub daleko idącego podobieństwa rozwiązania, którego domaga się skarżąca i treści uregulowanych w art. 1 ust. 1 i 6 ustawy abolicyjnej, co wskazuje, że podniesiony zarzut dotyczy zaniechania ustawodawczego, pozostającego poza kognicją Trybunału Konstytucyjnego. Ponadto odstąpienie przez

ustawodawcę od wprowadzenia regulacji, która umożliwiłaby umorzenie nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne wyżej wymienionych osób nie było przypadkowe, ale zamierzone. Nie podzielił zatem poglądu skarżącej, że ustawodawca miał zamiar umorzyć składki zdrowotne, ale nieprawidłowo wskazał krąg podmiotów objętych ustawą abolicyjną. Ustawa ta w ogóle nie przewidywała możliwości samodzielnego umorzenia należności jedynie z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne jakiejkolwiek grupy osób podlegających temu ubezpieczeniu. Gdyby zatem Trybunał orzekł zgodnie ze wskazanym w skardze konstytucyjnej zakresem zaskarżenia, oznaczałoby to konieczność wprowadzenia nieprzewidzianej w ustawie abolicyjnej regulacji, która określałaby przesłanki samodzielnego umorzenia należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne. Tak daleko idące zmiany i stworzenie nowej regulacji prawnej wskazuje, w ocenie Prokuratora Generalnego, na zaniechanie legislacyjne pozostające poza kognicją Trybunału.

Prokurator Generalny zauważył ponadto, że z Konstytucji nie wynika prawo do zwolnienia z wykonania zobowiązania pieniężnego poprzez umorzenie nieopłaconych należności. Powołując się na orzecznictwo Trybunału, stwierdził zaś, że sprzeczne z zasadami państwa prawnego jest twierdzenie o istnieniu jakiegokolwiek prawa podmiotowego do niewykonania zobowiązania ciążącego na dłużniku.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Przedmiot i zakres zaskarżenia.

Skarżąca zakwestionowała zgodność art. 1 ust. 1 w związku z art. 1 ust. 6 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. poz. 1551; dalej: ustawa abolicyjna) w zakresie, w jakim umorzenie składek na ubezpieczenie zdrowotne nie obejmuje osób, które prowadziły pozarolniczą działalność gospodarczą, ale z uwagi na ustalenie prawa do renty podlegały tylko i wyłącznie obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu, nie podlegając na zasadzie wyjątku obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, z art. 2 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 oraz w związku z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy abolicyjnej na wniosek osoby podlegającej w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, ze zm.; obecnie Dz. U. z 2022 r. poz. 1009, ze zm.):

1) która przed 1 września 2012 r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8,

2) innej niż wymieniona w pkt 1

– umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W myśl zaś art. 1 ust. 6 ustawy abolicyjnej umorzenie należności, o których mowa w art. 1 ust. 1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

2. Dopuszczalność merytorycznego rozpoznania skargi.

2.1. Skarga konstytucyjna jest środkiem ochrony konstytucyjnych wolności lub praw. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji, każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo – na zasadach określonych w ustawie – wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji.

Trybunał niejednokrotnie wskazywał na trzy przesłanki warunkujące wniesienie i merytoryczne rozpoznanie skargi. „Pierwsza, to naruszenie określonych w Konstytucji wolności lub praw, których podmiotem jest skarżący. Druga dotyczy uzyskania ostatecznego orzeczenia sądu lub organu administracji publicznej rozstrzygającego o tych wolnościach lub prawach skarżącego. Trzecia natomiast wymaga wykazania, że to ustawa lub inny akt normatywny, będące podstawą ostatecznego orzeczenia wydanego w sprawie skarżącego, stanowią źródło naruszenia jego wolności lub praw” (postanowienie TK z 28 stycznia 2015 r., sygn. SK 15/14, OTK ZU nr 1/A/2015, poz. 10).

Konkretny charakter kontroli konstytucyjności prawa w postępowaniu skargowym znalazł także swój wyraz normatywny między innymi w art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK). Zgodnie z tym przepisem, skarga konstytucyjna winna zawierać wskazanie, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącej, i w jaki sposób, jej zdaniem, zostały naruszone, a także uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącej, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie. Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wskazywał w swoim orzecznictwie, że „poprzestanie przez skarżącego na lakonicznym lub zdawkowym uzasadnieniu zarzutu albo na całkowitym nieuzasadnieniu sformułowanych zarzutów stanowi niewykonanie dyspozycji ustawowej (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK), co skutkuje odmową nadania dalszego biegu skardze na etapie wstępnego rozpoznania albo umorzeniem postępowania ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku przy rozpoznaniu merytorycznym. Niedopuszczalne jest bowiem samodzielne precyzowanie przez Trybunał, a tym bardziej uzasadnianie, jedynie ogólnikowo sformułowanych zarzutów niekonstytucyjności zaskarżonych przepisów (por. np. postanowienie TK z 4 lutego 2009 r., sygn. Ts 256/08, OTK ZU nr 2/B/2009, poz. 138 oraz wyrok TK z 27 lutego 2018 r., sygn. SK 25/15, OTK ZU A/2018, poz. 11)” – postanowienie z 17 grudnia 2018 r., sygn. Ts 173/17 (OTK ZU B/2019, poz. 59).

2.2. Dokonując analizy skargi konstytucyjnej, Trybunał Konstytucyjny ustalił, że jej istotą jest zarzut naruszenia prawa do równej dla wszystkich ochrony prawa własności i innych praw majątkowych. Uzasadniając skargę, skarżąca wprost wskazała, że „ustawodawca w treści ustawy abolicyjnej doprowadził do nieuzasadnionego pominięcia kręgu podmiotów zobowiązanych jedynie do uiszczania składek na ubezpieczenie zdrowotne, czym naruszył konstytucyjną zasadę równości wobec prawa, która wystąpiła na tle ochrony prawa własności i innych praw majątkowych z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji. (...) Na powyższym tle i w ścisłym powiązaniu z naruszeniem praw jednostki (art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji RP) pozostaje naruszenie zasad prawidłowej legislacji, których przestrzeganie jest konieczne dla demokratycznego państwa prawnego” (s. 6 i 7 skargi).

Na wstępie Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że zarzut naruszenia art. 2 Konstytucji i wynikającej z tego przepisu zasady demokratycznego państwa prawnego nie został w prawidłowy sposób uargumentowany. Nie można bowiem uznać za realizację obowiązku uzasadnienia sformułowanych zarzutów niezgodności kwestionowanych przepisów ustawy ze

wskazanymi wzorcami kontroli, z powołaniem argumentów lub dowodów na poparcie tych zarzutów, czego wymaga art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK, lakonicznych i ogólnych stwierdzeń skarżącej, że „[n]ie może być przecież tak, że ustawa pozostaje niedookreślona, niejasna i powodująca trudności interpretacyjne” (s. 7 skargi). Konieczność szczegółowego umotywowania naruszenia art. 2 Konstytucji miała w tym wypadku również szczególnie istotne znaczenie ze względu na to, że powołanie tego przepisu jako wzorca kontroli w sprawach zainicjowanych skargą konstytucyjną może nastąpić jedynie wyjątkowo, na co wielokrotnie zwracał uwagę Trybunał Konstytucyjny (np. w wyroku z 22 listopada 2016 r., sygn. SK 2/16, OTK ZU A/2016, poz. 92). W tym zakresie skarga podlegała zatem umorzeniu na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK z uwagi na niedopuszczalność wydania wyroku.

Trybunał uznał zatem, że wzorcem kontroli w niniejszej sprawie był art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji.

2.3. Art. 32 Konstytucji nie wyraża żadnej konkretnej wolności czy prawa, a wynikające z tego przepisu zasada równości oraz zakaz dyskryminacji są to zasady ogólne, znajdujące zastosowanie wyłącznie w związku z konkretnymi prawami (wolnościami) wyrażonymi w Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny wskazywał już w swoim orzecznictwie, że zasady te nie tworzą praw ani wolności „samoistnie”, a zatem w oderwaniu od tych konstytucyjnie uregulowanych. Równość oraz zakaz dyskryminacji funkcjonują zawsze w pewnym kontekście sytuacyjnym i muszą być odniesione do zakazów lub nakazów albo nadania uprawnień określonym jednostkom (grupom jednostek) w porównaniu ze statusem innych jednostek (grup). Art. 32 Konstytucji może zatem stanowić wzorzec kontroli w postępowaniu inicjowanym skargą konstytucyjną wyłącznie w wypadku wskazania przez skarżącego, jaka jego wolność lub prawo, wynikające z innych przepisów Konstytucji, są uregulowane z naruszeniem powyższych zasad. Art. 32 Konstytucji może stanowić wzorzec kontroli w postępowaniu zainicjowanym skargą konstytucyjną wyłącznie, gdy jest powołany wraz z innym przepisem, wyrażającym prawo lub wolność konstytucyjną (zob. postanowienie TK z 18 grudnia 2019 r., sygn. SK 71/19, OTK ZU A/2020, poz. 2). W niniejszej sprawie wzorcem kontroli powołanym w związku z art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji był art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji wyrażający konstytucyjne prawo podmiotowe – prawo własności i innych praw majątkowych.

2.4. Trybunał przypomniał jednocześnie, że „uzasadnienie zarzutu naruszenia zasady równości wymaga określenia kręgu adresatów, do których odnosi się budząca wątpliwości norma prawna oraz wskazania, czy istnieje wspólna cecha relewantna pomiędzy porównywanymi podmiotami, a więc czy zachodzi podobieństwo stanowiące przesłankę zastosowania zasady równości. W wypadku zarzutu naruszenia zasady równości konieczne jest wykazanie, że podmioty podobne zostały przez prawo potraktowane odmiennie, zaś w świetle norm, zasad i wartości konstytucyjnych takie zróżnicowanie sytuacji prawnej jest nieusprawiedliwione” (postanowienie TK z 17 lipca 2019 r., sygn. SK 6/19, OTK ZU A/2019, poz. 38).

Uzasadniając zarzut naruszenia art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji, skarżąca nie zawarła wymaganej argumentacji uzasadniającej zarzut naruszenia zasady równości, zazaczyła jedynie ogólnie, że „[c]echą relewantną pomiędzy kręgiem podmiotów wskazanym w art. 1 ustawy abolicyjnej jest generalny obowiązek ubezpieczenia, a w tym obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne. W tym ostatnim, najistotniejszym i w zasadzie wystarczającym zakresie emeryci i renciści nie różnią się niczym od kręgu podmiotów objętego ustawą abolicyjną” (s. 5 skargi).

Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że w świetle art. 1 ust. 1 ustawy abolicyjnej – jej adresatami zostały objęte wyłącznie osoby podlegające obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu) z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r. Dokonując porównania sytuacji praw-

nej i faktycznej adresatów ustawy abolicyjnej i osób podlegających obowiązkowo jedynie ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności i posiadających zadłużenie wyłącznie z tytułu nieopłaconych składek na to ubezpieczenie, na które wskazuje skarżąca w treści skargi, Trybunał zwrócił uwagę na istotne różnice w obowiązku opłacania składek z tytułu prowadzenia tego samego rodzaju działalności pozarolniczej. O ile bowiem adresaci ustawy abolicyjnej byli zobowiązani do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, wypadkowe) oraz na ubezpieczenie zdrowotne, o tyle emeryci czy renciści, opłacając jedynie składkę zdrowotną z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności, zwolnieni zostali z obowiązku ponoszenia ciężaru ekonomicznego składek na wyżej wymienione ubezpieczenia społeczne. Występujące różnice w statusie ubezpieczeniowym jednoznacznie przesądziły o odmiennym statusie prawnym porównywanych kategorii podmiotów. Trybunał Konstytucyjny podzielił tym samym stanowisko wyrażone w postanowieniu z 16 marca 2016 r., sygn. Ts 291/15 (OTK ZU B/2016, poz. 251), nieuwzględniającym zażalenia na postanowienie o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w analogicznej sprawie, w którym wyraźnie wskazał, że w ustawie abolicyjnej „celem ustawodawcy było udzielenie pomocy nie wszystkim osobom prowadzącym pozarolniczą działalność gospodarczą, ale tylko tym, które podlegały obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu (art. 1 ust. 1 ustawy abolicyjnej). Osoby takie jak skarżący, tj. podlegające dobrowolnie tym ubezpieczeniom, nie zostały objęte zakresem podmiotowym ustawy, ponieważ mają inny status prawny”.

Co więcej, ustawa abolicyjna nie tylko nie przewidywała umorzenia zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne osób niepodlegających obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności, ale w ogóle nie stanowiła podstawy samodzielnego umorzenia tych należności dla jakiegokolwiek grupy podmiotów. Natomiast umorzenie zaległości z tytułu składek zdrowotnych osób podlegających obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, w świetle art. 1 ust. 6 ustawy abolicyjnej, dokonywało się bowiem niejako automatycznie jako konsekwencja umorzenia zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne.

Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że status prawny osób podlegających obowiązkowo jedynie ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności i posiadających zadłużenie wyłącznie z tytułu nieopłaconych składek na to ubezpieczenie jest inny niż podmiotów określonych w art. 1 ust. 1 ustawy abolicyjnej. Z tego względu nie można uznać tych kategorii osób za podmioty podobne wymagające takiego samego traktowania zgodnie z dyrektywami wynikającymi z zasady równości. Skarżąca zakwestionowała zatem niekonstytucyjne zróżnicowanie podmiotów niepodobnych, co nie może być przedmiotem oceny pod kątem zgodności z art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji. W dotychczasowym orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny podnosił już, że „[r]óżne traktowanie świadczeniobiorców, którzy nie mają wspólnej cechy relewantnej, nie narusza (...) zasady równości, a nawet nie pozwala na analizowanie ich sytuacji jako podobnej z punktu widzenia tej zasady” (wyrok z 24 lipca 2014 r., sygn. SK 53/13, OTK ZU nr 7/A/2014, poz. 77).

Postępowanie zostało zatem umorzone na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

Z uwagi na powyższe okoliczności Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.